

О. Волощук,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного права
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

ОСОБЛИВОСТІ ПОРЯДКУ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ

Ріст і прискорення міжнародного товарообміну спричиняє посилення ролі міжнародного комерційного арбітражу, тому що ця форма розгляду комерційних спорів зовнішньоекономічного характеру володіє рядом переваг, у порівнянні з вирішенням конфліктів державними судами. І немаловажливим фактором при цьому є те, що арбітражне рішення належним чином прийняте складом міжнародного комерційного арбітражу володіє такою властивістю, як остаточність, а також, як правило, такі рішення виконуються у добровільному порядку. Крім цього, варто зауважити ще про такий момент: у питанні про процедуру прийняття та вимоги щодо арбітражного рішення сторони мають пріоритет, маючи можливість підпорядкувати процедуру законодавству тієї чи іншої країни, регламенту певного міжнародного комерційного арбітражу, про що не може бути мови при зверненні до державного суду.

На жаль, маємо констатувати, що питання про особливості порядку прийняття арбітражного рішення висвітлені не належному рівні у вітчизняній юридичній літературі. У більшості праць вітчизняні та зарубіжні вчені роблять акцент на правовій природі арбітражного рішення та на проблемах його примусового виконання (Е. В. Брунцева, Ф. Дмитрієва, Г. К. Дмитрієва, Б. Р. Карабельников, А. Д. Кейлин, А. С. Комаров, В. В. Комаров, С. Н. Лебедев, Ю. Д. Притика, М. Г. Розенберг, О. В. Сіткарьова, І. О. Хлестова, Г. А. Цірат). Юристи-практики також цікавляться в основному цими ж проблемами. Тому вважаємо, що дослідження вітчизняної й зарубіжної практики порядку прийняття арбітражного рішення

і її узагальнення здобуває все більшу актуальність.

Арбітражне рішення є відображенням логічного завершення арбітражного розгляду спору. Теорія міжнародного комерційного арбітражу під арбітражним рішенням розуміє рішення, що виноситься після розгляду спору і остаточно вирішує усі або частину поставлених перед складом арбітражу питань. Рішення по суті спору виноситься третейським судом, і, як правило, на закритому засіданні.

Як і будь-який діалектично побудований процес пізнання, арбітражний розгляд добігає кінця прийняттям остаточного арбітражного рішення або постанови арбітражного суду про припинення арбітражного розгляду. Після закінчення слухання справи склад арбітражу приступає до обговорення рішення. Після оголошення про завершення слухання арбітраж не приймає жодних доказів та пояснень сторін. Деякі арбітражні центри, в особливо складних справах, у разі необхідності правильного і об'єктивного винесення рішення дозволяють проведення додаткового провадження після оголошення завершення слухань, але ще до моменту оголошення резолютивної частини рішення сторонам (п. 1 ст. 22 Регламенту МАС МТП, п. 4 § 40 Регламенту МКАС РФ). Саме арбітражне рішення або його резолютивна частина можуть бути оголошені сторонам після закінчення усних слухань у справі (п. 8.13 Регламенту МКАС при ТПП України), а у разі особливої складності справи арбітражне рішення відповідно до Регламенту МКАС при ТПП України може бути винесене протягом 5 днів після закінчення усних слухань. Таке положення є досить по-

складу арбітражу, що розглядає даний спір. Лише рішення Морської арбітражної палати в Парижі підписуються не арбітрами, які вирішували спір, а президентом або одним з віце-президентів Палати.

Певну складність являє собою проблема оформлення арбітражного рішення, прийнятого не на підставі одностайної точки зору арбітрів, а більшістю голосів. Зазвичай такого роду рішення підписуються і тим арбітром, який залишився у меншості. Вважається також достатнім, коли такий арбітр підписав свою особисту точку зору (окрему думку), викладену в рішенні або додану до нього в окремому документі. Разом з тим відповідно до правил, які діють у Індії та США, арбітражне рішення буде визнане дійсним і в тому випадку, якщо воно було підписане лише більшістю арбітрів, які винесли рішення.

Щодо порядку прийняття рішення, положення арбітражних національних законів, таких як ст. 187 Закону Швеції «Про арбітраж» 1929 р., п. 1 ст. 1057 ЦПК Нідерландів, п. 1 ст. 1054 ЦПК Німеччини, п. 1 ст. 189 Закону Швейцарії «Про міжнародне приватне право», при колегіальному винесенні арбітражного рішення не вимагають одностайного рішення арбітрів у справі. Тобто якщо серед арбітрів існують різні точки зору з приводу арбітражного рішення і сторони не передбачили інше, то рішення виноситься більшістю складу арбітражу за умови зазначення умов відсутності інших підписів. Отже, якщо не налічується більшості голосів арбітрів, арбітражне рішення вважається неприйнятним. Існують і специфічні способи прийняття рішення, що знайшли своє закріплення у Законі Швейцарії «Про міжнародне приватне право» 1987 р., Регламенті МКАС при ТПП РФ, їх положення визначають, що за відсутності більшості голосів вирішальною стане точка зору голови складу арбітражу.

Регламент Німецької інституції по арбітражній справі передбачає спеціальні параграфи, які мають назву «Арбітражне рішення» та «Рішення по витратам». У цих параграфах зазначено,

що арбітражне рішення повинно бути винесено у письмовій формі, підписано більшістю складу третейського суду, в ньому мають бути вказані мотиви, дата та місце винесення, а також встановлено, яка сторона спору має нести витрати, пов'язані з арбітражним розглядом спору тощо.

Регламент Арбітражного інституту Торгової палати м. Стокгольма встановлює, що арбітражне рішення повинно містити дату винесення рішення, мотиви, які його обґрунтовують, і рішення має бути підписано всіма арбітрами.

Аналізуючи зміст арбітражного рішення слід зазначити, що ряд арбітражних законів та арбітражних регламентів містить вимоги щодо змісту останнього. Наприклад, ст. 31 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» передбачено, що арбітражне рішення має містити: мотиви, на яких воно ґрунтується; висновок про задоволення або відхилення позовних вимог; суму арбітражного збору і витрат у справі, їх розподіл між сторонами.

Після винесення арбітражного рішення кожній стороні надається його копія, підписана арбітрами.

Положення інших арбітражних законів, конвенцій та регламентів (за виключенням Вашингтонської конвенції, яка містить детальний перелік вимог до арбітражних рішень, що виносяться в межах ICSID, у тому числі коротке викладення ходу процесу, зазначення фактів, встановлених під час нього, і вимоги сторін) обмежуються лише зазначенням необхідності мотивування рішення. Проте, ця вимога не є абсолютною. Так, згідно з Міжнародним регламентом Арбітражної американської асоціації ця вимога може бути знята, якщо сторони домовилися про можливість винесення рішення без зазначення його мотивів. Деякі регламенти передбачають, що вона може не виконуватись у випадках, якщо сторони однозначно домовились про те, що арбітражне рішення у даному конкретному випадку може не містити мотивів, на яких воно засновується (ст. 40 Арбітражного регламенту Європейської економічної комісії

ООН, ст. 32 Арбітражного Регламенту ЮНСІТРАЛ тощо).

Що ж стосується питання структури арбітражного рішення, то зазвичай арбітражні регламенти не визначають порядку, в якому мають бути викладені окремі елементи арбітражних рішень, а також порядку побудови сталої структури арбітражного рішення. Така обставина, з першого погляду, надає можливість викладати арбітражні рішення у будь-якій послідовності. Проте практика з роками сформувала певну структуру арбітражного рішення, яка здебільшого повторює структуру судових рішень.

Сьогодні арбітри, незважаючи на відсутність чітко регламентованої структури, наводять основні структурні елементи рішень у суворо визначеній послідовності залежно від регламенту і центру вирішення спору. Так, основними елементами арбітражного рішення можна назвати вступну, описову, мотивувальну і резолютивну частини.

У вступній частині можуть викладатися загальні дані щодо суті спору — наприклад, назва арбітражного закладу, номер справи, найменування сторін, ціна позову, прізвище арбітра (арбітрів), представників сторін та ін. Частина, в якій наводяться обставини справи, що стали відомі арбітрам з наданих сторонами матеріалів, є описовою. Вона, як правило, містить стислий виклад вимог позивача, заяв та іншу інформацію, що стосується розгляду справи. Однією з найважливіших є мотивувальна частина, в якій викладаються підстави, за якими арбітри прийшли до думки про необхідність вирішення спору саме таким чином, а не іншим. Мотивувальна частина, як правило, містить причини виникнення спору, докази, на підставі яких прийняте рішення, доводи сторін, за якими арбітраж відхилив (або задовольнив) клопотання і докази сторін, тощо. У резолютивній частині арбітри викладають зміст рішення по суті спору — висновок про задоволення позову або про відмову в позові повністю чи частково за кожною із заявлених вимог та інші необхідні дані при задоволенні

позову для подальшого його визнання і приведення до виконання.

Розглядаючи питання важливості і необхідності мотивування рішення, слід звернути увагу, що практика різних арбітражів дотримується різних позицій з приводу цього питання. Вимога викладати мотивувальну частину рішення стосувалася лише рішень, винесених в межах процедури, зовнішньоторговельних і морських арбітражів колишніх соціалістичних країн, арбітражів Франції, Бельгії, Нідерландів, Греції та інших країн. У рішеннях англійських арбітрів мотивування зазвичай не наводиться, вони додають його до справи в окремому документі. Європейська конвенція передбачає обов'язкову наявність мотивувальної частини рішення. За Регламентом ЮНСІТРАЛ арбітражне рішення також обов'язково має містити мотиви його прийняття (ст. 32.4). Однак, якщо арбітраж приймає рішення відповідно до укладеної мирової угоди, то він не зобов'язаний зазначати мотиви.

Однак у нашій доктрині висловлена з цього приводу слушна думка, згідно з якою може бути спірним питання, чи повинен арбітр надавати мотивоване рішення, але безспірним залишається висновок, за яким при відсутності мотивувальної частини арбітр ризикує, що у визнанні та приведенні у виконання такого арбітражного рішення може бути відмовлено на тій підставі, що воно порушує право на захист, а тому суперечить публічному порядку [4, 322].

Остаточне арбітражне рішення покликане вирішити всі питання, що виникли між сторонами щодо предмета спору, а також питання, поставлені під час арбітражного провадження, при цьому воно може стосуватися і цілого ряду інших питань, таких, як покриття збитків і розподіл між сторонами, стягнення відсотків, реституція, виконання зобов'язань у натурі, арбітражні витрати тощо.

Оскільки більшість міжнародних арбітражів вирішує спори, пов'язані з порушенням договірних зобов'язань, найчастіше арбітражні рішення стосуються виплати певної грошової суми, визна-

ченої контрактом на користь однієї зі сторін, покриття збитків, у деяких випадках сплати неустойки, а також відсотків. Суми зазвичай присуджуються у валюті контракту, хоча зустрічаються й рішення (зазвичай у великих спорах), що присуджують суми у декількох валютах [5, 409].

Досить складним може стати питання про стягнення неустойки. Багато країн, які належать як до системи загального права, так і до континентальної системи права, не допускають стягнення договірних санкцій. Негативні наслідки порушення умов зовнішньоекономічного контракту обмежуються стягненням збитків, які спрямовані на компенсацію понесених потерпілою стороною витрат та завданої шкоди. Водночас законодавство ряду країн передбачає можливість стягнення інших видів збитків, наприклад, у подвійному або потрійному розмірі, за особливо тяжкі порушення, навмисно допущені відповідачем. Тому при вирішенні питання про можливість стягнення договірних санкцій є необхідним детальне вивчення права, що застосовується до суті спору, законодавства місця проведення арбітражу (з метою уникнення можливості відміни арбітражного рішення з цієї підстави повністю або частково), а також законодавства місця (або місць) виконання арбітражного рішення. Такі проблеми можуть виникати і у зв'язку зі стягненням відсотків, якщо в арбітражі бере участь сторона з країни, що належить до мусульманської системи права, в якій відсотки заборонені законом. За винятком наведених особливостей у більшості випадків, арбітри вільно приймають рішення про стягнення простих і складних відсотків, якщо право, яке застосовується при цьому, не забороняє останнього.

Таким чином, усі попередні стадії арбітражного провадження підпорядковані меті забезпечити умови для належного винесення арбітрами рішення у справі, яким існуючий між сторонами спір було б остаточно вирішено. Однак далеко не завжди арбітражний розгляд завершується винесенням арбітражно-

го рішення. По-перше, позивач завжди має право відмовитись від позову і тоді, якщо відповідач проти цього не заперечує і арбітраж знайде, що у відповідача відсутній законний інтерес в остаточному врегулюванні спору, арбітражне провадження припиняється. По-друге, у процесі арбітражного розгляду справи сторони можуть дійти згоди щодо спору, зокрема — укласти мирову угоду, яка може і не отримати форми арбітражного рішення, коли на цьому сторони не наполягають. Нарешті, по-третє, в певних випадках (нез'явлення сторін у засідання, наприклад) самі арбітри можуть дійти висновку, за яким арбітражний розгляд закінчувати винесенням рішення непотрібно або неможливо.

У всіх інших випадках арбітраж виносить рішення, яке зазвичай позначається як основне і вважається в принципі остаточним. Основним таке рішення є тому, що, як зазначає Г. А. Цірат, воно являє собою належним чином оформлене ставлення арбітражного суду до спору, який він розглядав на підставі арбітражної угоди, та до вимог, заявлених сторонами [6, 98].

Головною формальною вимогою щодо основного арбітражного рішення є та, за якою арбітражне рішення повинно бути винесеним протягом певного часу.

У випадках арбітражу *ad hoc* цей час визначається угодою сторін. Що стосується постійнодіючих арбітражних установ, то строк, не пізніше якого рішення повинно бути винесене, встановлюється або за домовленістю сторін, або згідно з правилами регламентів відповідних арбітражних установ. Наприклад, згідно зі ст. 34 Арбітражного регламенту Європейської економічної комісії ООН цей строк складає 9 місяців від дати призначення арбітра-головуючого, а за Регламентом Міжнародного комерційного арбітражного суду при МТП — 6 місяців «з дати останнього підпису, вчиненого арбітрами та сторонами на Акті про повноваження арбітрів».

Оскільки вплив встановленого для винесення рішення строку означає припинення повноважень цього суду, у випадках виник відповідної загрози ар-

бітрам і сторонам слід опікуватись необхідністю своєчасного його продовження. Цей строк може бути продовжено на прохання сторін; за рішенням самого арбітражного суду.

Однак в останньому випадку рішення суду повинно бути обґрунтованим відповідними процесуальними нормами.

Ще однією формальною вимогою щодо арбітражного рішення є вимога про письмову форму цього рішення (про що йшла мова в попередньому підрозділі даної роботи).

Проте слід мати на увазі, що за нею рішення не обов'язково має бути написаним власноручно одним з арбітрів (тобто виконаним в ологографічній формі). Надрукований з використанням сучасних комп'ютерних технологій текст, з цієї точки зору, буде вважатись виконаним у письмовій формі. Причому, викладається таке рішення мовою, якою здійснювалось арбітражне провадження, хоча сторони мають можливість передбачити за своєю угодою інше.

Рішення повинно містити вказівку на дату та місце його винесення. Якщо дата винесення арбітражного рішення допомагає вирішити питання про те, чи не спливає строк повноважень арбітрів, то із вказівкою про місце винесення рішення ситуація є дещо складнішою. Справа в тому, що обговорення арбітрами наслідків арбітражного розгляду справи може мати місце як за місцем здійснення арбітражного провадження, так і у будь-якому іншому місці, яке арбітри знайдуть зручним для себе.

За загальним правилом, рішення повинно бути винесеним у місці проведення арбітражу [7, 212–214]. Проте, що слід вважати «місцем проведення арбітражу», наприклад, у випадку здійснення арбітражного провадження на підставі розгляду документів одноособовим арбітром? Внаслідок цього, навпаки, місцем здійснення арбітражного провадження вважається те місце, де рішення, як у ньому зазначено, винесене. Саме на цьому ґрунтується широко розповсюджена практика, за якою у випадках, коли виконання майбутнього арбітражного рішення повинно бути

здійснено у державі, що не є учасницею Нью-Йоркської конвенції, арбітражні суди виїжджають до цієї держави, аби винести в ній своє рішення з вказівкою про це у його тексті. Підстав для такої практики дві. По-перше, за сучасними уявленнями держава не може відмовити міжнародному комерційному арбітражу у здійсненні арбітражного розгляду на її території. По-друге, за законодавством більшості держав рішення міжнародного комерційного арбітражу, які винесені на їх територіях з дотриманням вимог відповідного національного процесуального законодавства, визнаються цими державами «внутрішніми» і внаслідок цього підлягають виконанню нарівні з судовими рішеннями своїх власних судових органів.

У вітчизняній доктрині міжнародного приватного права у цьому зв'язку зазначається, що коли арбітр підписує арбітражне рішення в іншому місці, з цієї формальної причини місцеві суди, які розглядають питання визнання та приведення до виконання арбітражних рішень, можуть вважати, що арбітражне рішення винесено в місці, вказаному в арбітражному рішенні, незважаючи на той факт, що в арбітражній угоді визначається інше місце. Тобто зазначене в арбітражному рішенні місце його винесення стає підставою, за якою місцеві суди визначають «національність» цього рішення [8, 406–409].

Вищенаведені вимоги — це основні формальні вимоги до арбітражного рішення, недотримання яких може призвести до скасування цього рішення або до відмови у його виконанні. Окрім них, існує ще певна кількість формальних вимог, з яких на особливу увагу заслуговують ті, що висуваються національним законодавством держави, на території якої воно винесене. Ці вимоги є самими різними, проте наслідок їх недотримання буде один, а саме — можливість скасування цього рішення або відмови відповідної держави у визнанні і виконанні такого рішення.

Після винесення арбітражного рішення його копії передаються сторонам. Це може робитися як самими ар-

бітрами (перш за все в арбітражі ad hoc — п. 6 ст. 32 Арбітражного регламенту ЮНСІТРАЛ, а також в деяких арбітражних установах, наприклад, в Арбітражному інституті Стокгольмської торгової палати — п. 7 ст. 32), так і арбітражною установою, під егідою якої проходив арбітраж (п. 1 ст. 28 регламенту МТП — копії прямують сторонам Секретаріатом). Регламент арбітражного центру може передбачати, що сторонам направляються копії рішення, завірені його адміністрацією (п. 5 ст. 26 регламенту ЛМАС, п. 1 ст. 49 Вашингтонської конвенції). За загальним правилом, сторони одержують на руки копії арбітражного рішення тільки після того, як ними будуть сплачені всі вказані в рішенні суми арбітражних витрат і зборів.

Окрім направлення сторонам копій рішення, регламент МКАС передбачає можливість усного оголошення сторонам резолютивної частини рішення безпосередньо після його винесення з тим, щоб мотивоване рішення у письмовій формі було направлено сторонам пізніше, зазвичай в строк, що не перевищує 30 днів (строк цей, проте, може бути продовжений за рішенням Голови МКАС).

Момент передачі сторонам копії арбітражного рішення має велике практичне значення, оскільки саме з нього обчислюється термін для заяви клопотання про відміну арбітражного рішення, а у ряді країн і термін давності для приведення його до виконання.

Слід пам'ятати, що законодавство деяких держав вимагає реєстрації арбітражного рішення, як пререквізиту для його визнання, в суді тієї юрисдикції, де буде здійснюватись виконання цього рішення або по місцю його винесення. Така реєстрація може бути обов'язковою або добровільною, тому необхідне вивчення місцевого законодавства з тим, щоб не зробити рішення нездійсненним в даній країні, упустивши з виду вимогу його обов'язкової реєстрації. Декілька країн передбачають необхідність реєстрації в суді всіх винесених на своїй території арбітражних рішень, незалежно від того, де вони будуть пред'являтися

до виконання. В такому випадку функція реєстрації зазвичай покладається на склад арбітражу чи на відповідну арбітражну установу.

Накінець, варто зауважити і ще раз підкреслити, що арбітражне рішення володіє такою рисою, як остаточність, оскарженню та перегляду по суті не підлягає. Проте законодавство багатьох країн, а також норми міжнародних конвенцій з питань міжнародного комерційного арбітражу передбачають такий інститут, як скасування арбітражного рішення внаслідок порушення певних процесуальних вимог щодо порядку ухвалення арбітражного рішення. Цей інститут було передбачено в Типовому законі ЮНСІТРАЛ про міжнародний торговельний арбітраж і згодом було закріплено в національному законодавстві про міжнародний комерційний арбітраж держав, які прийняли його на підставі Типового закону ЮНСІТРАЛ. До таких держав належить і Україна. Можливість скасування арбітражного рішення передбачає і Європейська конвенція про зовнішньоторговельний арбітраж 1961 р. Тому досить важливо при ухваленні арбітражних рішень не порушувати процесуальні вимоги законодавства місця арбітражу.

Після прийняття рішення за загальним правилом повноваження арбітражу припиняються, таке правило обумовлене самою природою компетенції арбітражу та закріплене в більшості арбітражних регламентів та національних законів [9]. Проте міжнародним та національним арбітражним законодавством допускаються випадки, коли після прийняття рішення повноваження арбітражу не припиняються. Така ситуація може мати місце тоді, коли існує необхідність виправлення неточностей, помилок у розрахунках та інших помилок аналогічного характеру, допущених у тексті прийнятого арбітражного рішення. Повноваження щодо виправлення відповідних недоліків покладаються на той склад арбітражу, що приймав відповідне рішення. Згідно з положеннями ст. 29 Регламенту Міжнародного арбітражного суду при Міжнародній торговій палаті відповідні

упущення можуть бути виправлені як за власною ініціативою арбітражу, що розглядав спір, так і за клопотаннями сторін попередньо направлених на адресу Секретаріату протягом 30 днів після отримання арбітражного рішення.

Аналогічне положення знайшло своє відображення і в нормах вітчизняного законодавства. Відповідно до ст. 33 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж», якщо арбітражне рішення містить помилки в підрахунках, описки, друкарські помилки або інші помилки аналогічного характеру, то вони можуть і повинні бути виправлені. Виправлення рішення може проводитись як на вимогу однієї зі сторін (з повідомленням про це іншій стороні), так і за ініціативою самого складу арбітражу. Арбітражний (третейський) суд, якщо він визнає прохання виправданим, повинен протягом 30 днів після його отримання внести відповідні виправлення або дати роз'яснення. Таке роз'яснення стає складовою частиною арбітражного рішення. Виправлення помилок, описок та інших прорахунків може бути здійснено і за власною ініціативою арбітражного (третейського) суду протягом 30 днів, рахуючи від дати арбітражного рішення. У разі якщо сторони не домовились про інше, будь-яка зі сторін, повідомивши про це іншу сторону, може протягом 30 днів після отримання арбітражного рішення просити арбітражний (третейський) суд винести додаткове рішення щодо вимог, заявлених у ході арбітражного розгляду, проте не відображених у рішенні.

Як бачимо, роз'яснення будь-якого пункту або частини арбітражного рішення здійснюється арбітрами за проханням однієї зі сторін, за умови якщо така можливість передбачена їх угодою або іншою домовленістю між сторонами, а також за власною ініціативою на підставі положень національного законодавства [10, 222].

Направлення стороною прохання про виправлення або тлумачення арбітражного рішення не означає саме по собі, що арбітри зобов'язані задовольнити це прохання. Склад арбітражу може

виправити арбітражне рішення або роз'яснити його, якщо визнає, прохання сторони виправданим. У такому випадку відповідні виправлення або роз'яснення мають бути здійснені, як і зазначалося, протягом 30 днів після отримання прохання сторони. За необхідності цей термін може бути подовжений самим складом арбітражу.

Відповідні положення та правила про виправлення і роз'яснення рішень містяться в законодавстві багатьох країн (зокрема тих, які сприйняли Типовий закон ЮНСІТРАЛ), а також в регламентах провідних арбітражних закладів. Більшість із них дотримуються тих самих строків, що і Закон України «Про міжнародний комерційний арбітраж».

Розглянуті вище питання щодо порядку прийняття арбітражного рішення дозволяють зробити такі висновки. По-перше, вимоги до форми, порядку ухвалення і підписання арбітражного рішення, які містяться в регламентах деяких постійних арбітражних органів, а також в національних і міжнародно-правових актах з питань міжнародного комерційного арбітражу, дають підстави для висновку, що ці вимоги, загалом, однотипні і стосуються, перш за все, форми, в якій має бути винесено рішення, порядку підписання та наявності мотивувальної частини арбітражного рішення. По-друге, вимоги до арбітражного рішення, які встановлює національне законодавство, міжнародні конвенції та регламенти, відсутність жорстких вимог до його змісту та порядку ухвали, суттєво відрізняють арбітражні рішення від рішень державних судів, щодо яких законодавство передбачає конкретні і однозначні вимоги. Єдина суттєва вимога щодо змісту арбітражного рішення — вимога бути мотивованим, хоча і вона залежить від волі сторін, яким надано право домовлятися про це. По-третє, в арбітражному рішенні третейські судді вирішують усі процесуальні та матеріальні питання, що виникли у зв'язку з розглянутим спором. Винесенням арбітражного рішення припиняється розгляд справи по суті і припиняються повноваження (мандат) третейського суду щодо розгляду цього

спору, за винятком ситуацій, коли існує необхідність виправлення неточностей, помилок у розрахунках та інших помилок аналогічного характеру, допущених у тексті прийнятого арбітражного рішення.

Ключові слова: Міжнародний комерційний арбітраж, порядок прийняття рішення, структура рішення.

У статті розглядається порядок винесення Міжнародним комерційним арбітражем рішень, вимоги, що пред'являються до їх форми та змісту, особливості структури. Описуються проблеми, що виникають у випадку незгоди одного з арбітрів з прийнятим рішенням, а також шляхи їх вирішення.

В статті рассматривается порядок вынесения Международным коммерческим арбитражем решений, требования, предъявляемые к их форме и содержанию, особенности структуры. Описываются проблемы, возникающие в случае несогласия одного из арбитров с принятым решением, а также пути их разрешения.

This article describes how international commercial arbitration decisions are making. The author pays full attention to the form and structure of such decisions. He also describes the problems which arise from the signing of the decision by the arbitrators, who did not agree with its content, as well as ways to resolve them.

Література

1. Цірат Г. А. Міжнародний комерційний арбітраж : навч. посіб. / Г. А. Цірат. — К. : Істина, 2002.
2. Притика Ю. Д. Міжнародний комерційний арбітраж: Питання теорії та практики : монографія / Ю. Д. Притика. — К. : Ін Юре, 2005.
3. Про міжнародний комерційний арбітраж : Закон України від 24 лют. 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1994. — № 25. — Ст. 198.
4. Міжнародне приватне право. Актуальні проблеми / за ред. А. Довгерта. — К. : Укр. центр правничих студій, 2001. — С. 322.
5. Брунцева Е. В. Международный коммерческий арбитраж : учеб. пособие для высш. юрид. завед. — С.Пб. : Изд. дом «Сентябрь», 2001.